

Asia: VN/18098/2025

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Yliopisto tai ammattikorkeakoulu tai tieteellinen järjestö

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain

Perustelut tiiviisti

-

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain

Perustelut tiiviisti

-

3. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi mielestänne tarkoituksenmukaisin tapa järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välinen rajapinta? Valitkaa yksi ja perustelkaa vastauksenne.

-

Perustelut tiiviisti

-

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 1 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

5. Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla muutoksella olevan lastensuojelun asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen?

-

6. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää koskevan asiakasmitoituksen joustavoittamisesta mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

8. Lausuntopalaute luvusta 3 (Lastensuojelun järjestäminen ja kustannusvastuu): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 3 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta sekä vaikutuksista.

-

9. Lausuntopalaute luvusta 4: Onko ehdotus, jonka mukaan lupa lapsen tutkimiseen annettaisiin jatkossa hyvinvointialueen viranhaltijan päätöksellä hallinto-oikeuden sijaan, mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

10. Selkiyttävätkö luvun 4 ehdotukset lastensuojelun päätöksentekosääntelyä?

-

Perustelut tiiviisti

-

11. Lausuntopalaute luvusta 5: Onko ehdotus edunvalvojan palkkioiden ja kulukorvausten rajaamisesta ja yhdenmukaistamisesta valtioneuvoston asetuksella mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia (etenkin taloudellisia) arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Lastensuojelun edunvalvonta on vaativa erityisasiantuntijatehtävä, jonka vaikuttava toteuttaminen edellyttää selkeää sääntelyä, riittävää osaamista ja yhtenäisiä kansallisia toimintakäytäntöjä. Lakimuutoksia tulisi arvioida ensisijaisesti siitä näkökulmasta, miten ne vahvistavat lapsen oikeuksien toteutumista, osallisuutta, oikeusturvaa ja mahdollisuuksia tulla aidosti kuulluksi häntä koskevissa

prosesseissa. Kun lapsen näkökulma tunnustetaan ja huomioidaan riittävän varhaisessa vaiheessa, voidaan ehkäistä tilanteiden pitkittymistä ja ongelmien kasautumista sekä tukea lapsen hyvinvointia ja myönteistä kehitystä. Tämä vähentää pitkällä aikavälillä myös raskaampien palveluiden ja korjaavien toimenpiteiden tarvetta.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu on toteuttanut vuodesta 2016 alkaen lapsen edunvalvojakoulutusta. Koulutuksen kokemusten, sekä kansainvälisten tutkimusten (esim. Rimer-Cohen 2025) perusteella edunvalvojan riippumattonta asemaa voidaan pitää yhtenä tehtävän keskeisimmistä elementeistä. Juuri riippumattomuus mahdollistaa lapsen edun ja oikeuksien tarkastelun tilanteissa, joissa lapsen ja muiden osapuolten näkemykset tai intressit ovat ristiriidassa tai kukaan ei käytä lapsen lapsen puhevaltaa hänen asiassaan.

Lakiehdotuksessa ei ehdoteta sääntelyä lapsen edunvalvojan koulutustaustasta. Ehdotusta, jossa edunvalvojan koulutustaustaa ei säänneltäisi, voidaan pitää puutteellisenä. Edunvalvojan tehtävä edellyttää vahvaa lapsen edun arviointiosaamista, lapsen kohtaamisen taitoja sekä syvällistä ymmärrystä lapsuudesta ja lastensuojelusta. Näin ollen lainsäädännössä tulisi säätää vähimmäiskoulutusvaatimuksesta, lapsen edunvalvojan täydennyskoulutuksesta sekä tehtävän kannalta relevantista osaamisesta. Tämä vahvistaisi edunvalvonnan laatua, yhdenvertaisuutta ja lapsen oikeuksien toteutumista.

Muut mahdolliset huomiot lastensuojelun edunvalvontaa koskevasta sääntelykokonaisuudesta?

Lapsen oikeuksien toteutumisen näkökulmasta on ongelmallista, että sama viranomaistaho vastaa sekä edunvalvojan hakemisesta että siitä aiheutuvista kustannuksista. Tällainen järjestely saattaa synnyttää rakenteellisen ristiriidan, jossa taloudelliset näkökohdat voivat vaikuttaa siihen, ryhdytäänkö edunvalvojan määräämistä koskevaan prosessiin riittävän herkästi. Näin ollen on olemassa riski, että lapsen tosiasiallinen oikeus puolueettomaan edunvalvontaan ei toteudu yhdenvertaisesti. Edellä esitetyn johdosta on perusteltua arvioida nykyistä kustannus- ja järjestämismallia uudelleen. Lainsäädäntöä tulisi kehittää siten, että edunvalvojan määräämiseen liittyvät päätökset voidaan tehdä ensisijaisesti lapsen edun pohjalta ilman taloudellisia sidonnaisuuksia. Tämä edellyttää asian huolellista selvittämistä ja vaihtoehtoisten rahoitus- ja järjestämismallien valmistelua. Lastensuojelun edunvalvontaa tarvitsevat lapset ovat oikeuksiensa toteutumisen kannalta kaikkein heikoimmassa asemassa. Tavoitteena tulee olla malli, joka turvaa lapsille yhdenvertaisen ja puolueettoman pääsyn edunvalvontaan sekä vahvistaa lapsen oikeuksien toteutumista käytännössä.

Palkkiotason yhtenäistäminen on kannatettavaa, mutta korottamisen määrittelyyn liittyy ongelmia. Lapsen tilanteet voivat muuttua nopeasti, mikä vaikeuttaa vaativuuden ennakoitavaa arviointia ja lisää hallinnollista kuormitusta. Palkkio tulisi sijoittaa indeksiin. Lisäksi palkkioiden tulisi olla yhdenmukaiset rikosprosessissa ja lain lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta sovellettavan edunvalvonnan kanssa.

12. Muu lausuntopalaute luvusta 5 (Lapsen osallisuus): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 5 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

13. Lausuntopalaute luvusta 6 (Menettelysäännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 6 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

14. Lausuntopalaute luvusta 7 (Lastensuojelun avohuolto): Ovatko lastensuojelun avohuoltoa koskevat ehdotukset mielestänne kannatettavia?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

15. Lausuntopalaute luvusta 8 (Lapsen kiireellinen sijoitus): Onko kiireellisen sijoituksen jatkoa koskeva ehdotus (keston lyhentäminen 30 vuorokaudesta 14 vuorokauteen) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

16. Lausuntopalaute luvusta 9 (Huostaanotto): Onko huostaanottoa koskeva ehdotus (50 §) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

17. Lausuntopalaute luvusta 10 (Kodin ulkopuolinen sijoitus): Onko kodin ulkopuolisten sijoitusten ja sijoituspaikkojen valvontaa koskevien säännösten täsmentäminen ja vastuunjaon selkeyttäminen ehdotetulla tavalla mielestänne kannatettavaa?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

18. Lausuntopalaute luvusta 11 (Laitoshoidto): Onko ehdotus lastensuojelulaitoksen asuinyksikön henkilöstömitoituksen täsmentämisestä ja osittaisesta joustavoittamisesta (ml. lapsikohtainen vähimmäismitoitus 1 työntekijä/lapsi sekä mahdollisuus suhteuttaa mitoitusta sijoitettujen lasten lukumäärään) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi sääntelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

20. Lausuntopalaute luvusta 12 (Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 12 säännöksistä 90 § (yhteydenpidon rajoittaminen) ja 93 § (henkilöntarkastus) ja niiden käytännön toimivuudesta ja vaikutuksista.

-

21. Lausuntopalaute luvusta 13 (Jälkihuolto): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 13 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

22. Lausuntopalaute luvusta 17 (Voimaantulo): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita voimaantuloa koskevista säännöksistä ja niiden vaikutuksista.

-

23. Lausuntopalaute ehdotuksesta koskien lisärahoitusta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVa) turvaamiseksi yksityisissä koulukodeissa ja Valtion koulukodeissa: Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita TUVa-koulutuksen rahoitusta koskevasta säännöksestä ja sen vaikutuksista.

-

24. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

-

25. Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksen 38 §:n 3 momentilla mahdollisesti olevan?

-

26. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen muista vaikutuksista?

-

27. Vapaamuotoiset huomiot

-

